

ALEKSANDR ARKADYEVICH FAYNBERG**Ne'matjonova Ruxshona**

*O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti 2-bosqich xorijiy til va adabiyoti yo'nalishi
3-fakulteti talabasi*

Jumayeva Sadbarg Mirolimovna

Ilmiy rahbar

Anotatsiya: *Ushbu maqolada o'z millati rus, lek qalbi o'zbek bo'lgan O'zbekiston xalq shoiri Aleksandr Arkadyevich Faynbergning hayot yo'llari, ijodi, tarjimonlik sohasida bajargan ishlari hamda o'zbek xalqining qalbida o'z asarlari bilan iz qoldirganligi haqida yoritiladi.*

Tayanch so'zlar: *adabiyot, muhabbat, tirishqoqlik, mashhur jurnallar, tarjimonlik, betakror lirik va epik qahramonlar, mukofotlar, ixlosmand qalblar.*

Adabiyot - bu shunday narsaki, u na joy, na inson tanlaydi. U faqatgina adabiyotni his qila oladigan qalb istaydi. Adabiyot bu samimiy kulgulardagi zalvorli satrlar, u olis moziylardagi xotiralardir. Adabiyot bu Layli va Majnun, Farxod va Shirin, Tatyana va Onegin, Makar Devushkin va Varvaralar orqali turli millatlar qalbini muhabbat ila birlashtirgan ulkan dengizdir. Eng asosiysi esa, o'zi rus, ammo qalb ruhi o'zbek bo'lgan Faynbergni bizga bergan ham adabiyotdir...

Aleksandr Arkadyevich Faynberg 1939-yil 2-noyabrda Toshkent shahrida tavallud topgan. Ota-onasi tug'ilishidan ikki yil avval Novosibirskdan ko'chib kelgan. Yozuvchining otasi Arkadiy Lvovich Faynberg (1891–1971), asli Gatchinalik, texnologiya institutini tamomlagan va spirt zavodida bosh muhandis bo'lib ishlagan. Onasi Anastasiya Aleksandrovna 1904-yili Moskvada tug'ilgan, turmush o'rtog'i ishlagan spirt zavodida mashinist sifatida faoliyat yuritgan. Arkadiy yetti yillik maktabni tugatgach, Toshkent topografiya texnikumiga o'qishga kirgan. Kollejni tamomlagach, Tojikistonda harbiy xizmatni o'tagan. Keyin 1965-yilda Toshkent universitetini tugatib, filologiya fakultetining jurnalistika fakultetining sirtqi bo'limida tahsil olgan va talabalar gazetasida ishlagan. 1961-yilda Inna Glebovna Koval bilan turmush qurgan. Aleksandr O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi a'zosi va o'n beshta she'riy to'plam (jumladan, o'limidan so'ng nashr etilgan ikki jildlik asarning o'zi tuzgan) muallifi edi. She'rlari „Smena“, „Yoshlik“, „Yangi dunyo“, „Sharq yulduzi“, „Yangi Volga“ jurnallarida hamda xorijiy mamlakatlar: AQSh, Kanada, Isroilning davriy nashrlarida chop etilgan. Faynberg 1965–1969-yillarda O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasida maslahatchi bo'lgan. „Etyud“ (1967), „Soniya“ (1969), „She'rlar“ (1977), „Olis ko'priklar“ (1978), „Ijobat“ (1982), „Qisqa to'lqin“ (1983), „Yoyma to'r“ (1984), „Erkin sonetlar“ (1990) va boshqa she'riy to'plamlar muallifi. Faynbergning she'riy ijodida o'tmish bilan hozirgi kun, G'arb bilan Sharq milliyligi va baynalmilalchiligi o'zaro tutashib, o'ziga xos badiiy olamni vujudga keltiradi. Faynbergning lirik qahramoni tarixiy-ijtimoiy silsilalar asrida o'zining insoniy mohiyatini to'la saqlab

qolgan, o'zgaga mehr-shafqat va madad qo'lini uzatishga tayyor, yer kurrasida sodir bo'layotgan noxush voqea va hodisalardan iztirob chekuvchi insondir. She'riy ijodida rus va Yevropa shoirlarining eng yaxshi badiiy tajribalari namoyon bo'lgan. Sharq mumtoz she'riyati an'analari ham uning ijodiy uslubiga begona emas.

Faynberg ijodining muhim qismini badiiy tarjima tashkil etadi. O'zbek she'riyatini mukammal bilgan shoir Navoiy g'azallari, Erkin Vohidov, Abdulla Oripov, Omon Matjon va boshqa o'zbek shoirlarining she'r va dostonlarini rus tiliga tarjima qilgan. Bundan tashqari, Arkadiy o'zini ssenariynavislik sohasida ham ko'ra olgan. Faynberg ssenariysi asosida "O'zbekfilm" kinostudiyasida „Mening akam“, „Jazirama oftob tagida“, „Qandahorda toblanganlar“, „Tojikfilm“ kinostudiyasida esa „Jinoyatchi va oqlovchilar“ va boshqa filmlari suratga olingan. Faynberg ssenariysi asosida to'rtta to'liq metrajli badiiy film va 20 ga yaqin multfilmlar yaratilgan. 1999-yilda „Paxtakor“ futbol jamoasining avtohalokatda halok bo'lganining yigirma yilligi munosabati bilan uning ssenariysi bo'yicha „Osmondagi stadion“ filmi suratga olingan. Faynberg 1979-yilda „Paxtakor“ jamoasi haqida yozilgan qo'shig'i yangragan. Qo'shimchasiga, Faynberg bir necha yil davomida Toshkentda O'zbekiston yosh yozuvchilari seminariga rahbarlik qilgan. „Issiq quyosh ostidagi uy“ (1977 „O'zbekfilm“) filmining ssenariy muallifi ham hisoblanadi.

Hayoti davomida ro'stgo'ylik, rahmdillik, sahovatparvarlik, hamdo'stlik, tirishqoqlik kabi ajoyib xislatlarni o'zida jamlab, nafaqat umri balki o'z ijod namunalarida ham shu xislatlarni targ'ib qilgan, barcha lirik va epik obrazlarida yaxshilikni o'rgatgan Faynbergdan barchamiz hayot namunasini olsak arziydi. Uning asarlarini mutolaa qilgan yetti yoshdan yetmish yoshgacha bo'lgan kitobxonlar bilan suhbatlashib shuni angladimki, Aleksandr Faynberg ular hayotida chuqur o'rin qoldirgan, negaki uning har bir yozgan she'rlarida, asarlarida, ssenariylarida insonni yaxshilikka yetaklovchi yo'llar mavjud, hayot davomidagi duch keladigan to'siqlarni yengib o'tishda inson o'zida kuch topishi kerakligi va boshqalar haqida so'z yuritgan. Fahmimcha, Faynbergning ijodini yanada kengroq o'rganishimiz, o'rgatishimiz zarur, chunki asrlarga o'z muhrini qo'ygan bu asarlarni mutolaa qilmasdan adabiyotni bilaman deb bo'lmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. https://ru.wikipedia.org/wiki/Файнберг,_Александр_Аркадьевич
2. Учебник “Литература 11 класс”
3. “Книга воспоминаний об Александре Аркадьевиче Файнберге” Часть 1.